

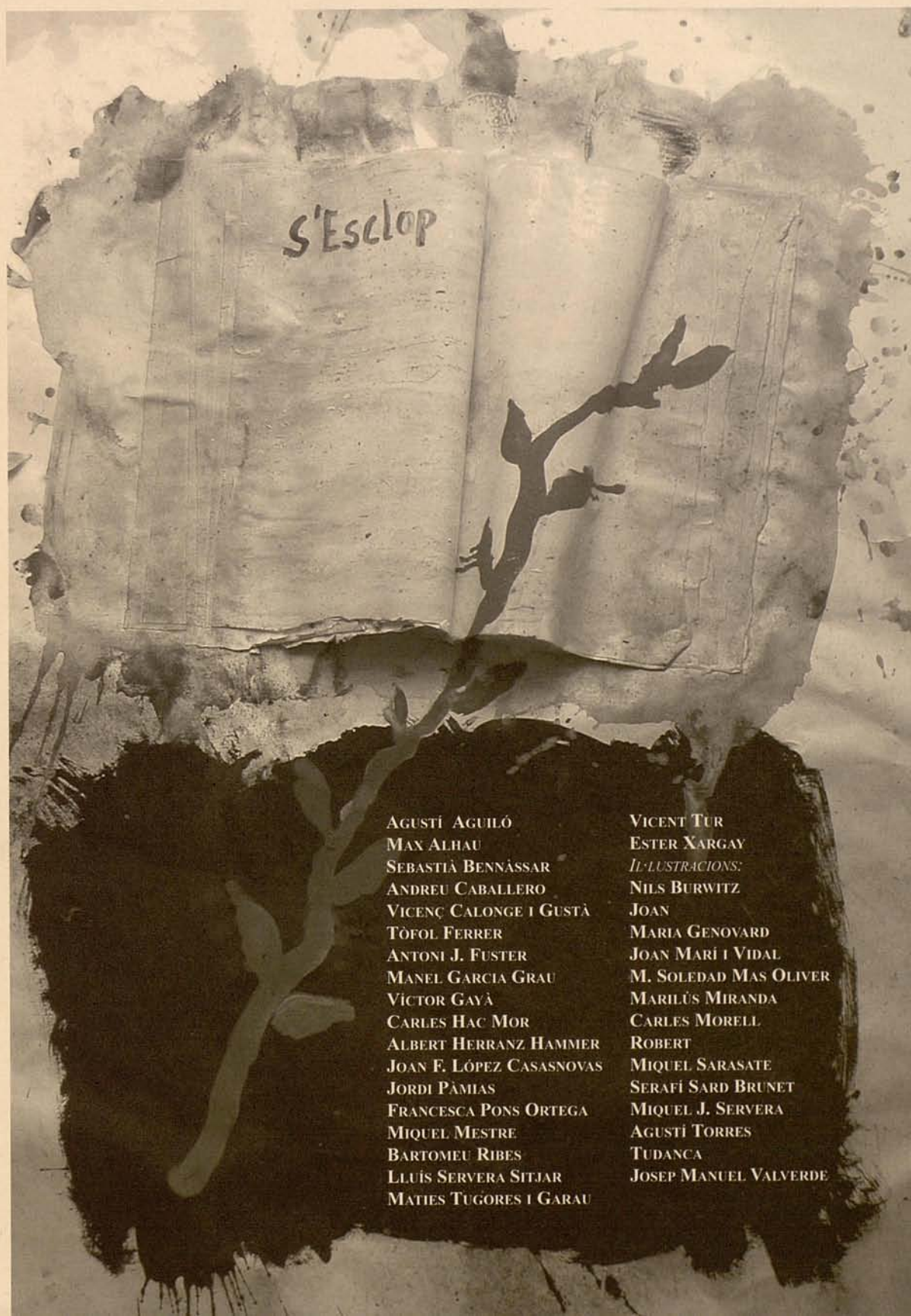
S'Esclop

II època, any III

3,25 €

Quadern cultural

16

AGUSTÍ AGUILÓ
MAX ALHAU
SEBASTIÀ BENNÀSSAR
ANDREU CABALLERO
VICENÇ CALONGE I GUSTÀ
TÓFOL FERRER
ANTONI J. FUSTER
MANEL GARCIA GRAU
VÍCTOR GAYÀ
CARLES HAC MOR
ALBERT HERRANZ HAMMER
JOAN F. LÓPEZ CASASNOVAS
JORDI PÀMIAS
FRANCESCA PONS ORTEGA
MIQUEL MESTRE
BARTOMEU RIBES
LLUÍS SERVERA SITJAR
MATIES TUGORES I GARAU

VICENT TUR
ESTER XARGAY
IL·LUSTRACIONS:
NILS BURWITZ
JOAN
MARIA GENOVARD
JOAN MARÍ I VIDAL
M. SOLEDAD MAS OLIVER
MARILÚS MIRANDA
CARLES MORELL
ROBERT
MIQUEL SARASATE
SERAFÍ SARD BRUNET
MIQUEL J. SERVERA
AGUSTÍ TORRES
TUDANCA
JOSEP MANUEL VALVERDE

Editor: **S'Esclop**
associació cultural

Director:
Joan Fullana
<joanfullana@terra.es>

Consell de Redacció:
Rainelda Palerm
Gaspar Servera
Miquel J. Servera
Magdalena Vidal

Administració:
S'Esclop

Apartat de correus 332
07181 Palmanova (Calvià)

Telèfons:
971 - 439209
971 - 693933

Fax:
971 - 734012
<sesclop@hotmail.com>

Publicitat:
639 - 954223

Coberta:
Serafi Sard Brunet

Disseny:
Joan Fullana &
Miquel J. Servera

Tractament d'imatges:
J. Domènech
Miquel Ensenyat
Iñaki Macià
Miquel J. Servera

Impressió:
Loracar SL

Dipòsit legal:
PM-2551-2003

ISSN 1697 - 7300

AGUSTÍ AGUILÓ	20-22
MAX ALHAU	30
SEBASTIÀ BENNÀSSAR	4
ANDREU CABALLERO	8
VICENÇ CALONGE I GUSTÀ	3
TÒFOL FERRER	31
ANTONI J. FUSTER	11
MANEL GARCIA GRAU	12
VÍCTOR GAYÀ	26-27
CARLES HAC MOR	25
ALBERT HERRANZ HAMMER	14
JOAN F. LÓPEZ CASASNOVAS	6-7
JORDI PÀMIAS	15
FRANCESCA PONS ORTEGA	13
MIQUEL MESTRE	31
BARTOMEU RIBES	18
LLUÍS SERVERA SITJAR	16
MATIES TUGORES I GARAU	30
VICENT TUR	19
ESTER XARGAY	5
<i>IL·LUSTRACIONS:</i>	
NILS BURWITZ	23
JOAN	32
MARIA GENOVARD	31
JOAN MARÍ I VIDAL	19
M. SOLEDAD MAS OLIVER	6
MARILÚS MIRANDA	14
CARLES MORELL	27
ROBERT	16
MIQUEL SARASATE	25
SERAFÍ SARD BRUNET	1
MIQUEL J. SERVERA	8
AGUSTÍ TORRES	31
TUDANCA	17
JOSEP MANUEL VALVERDE	11

S'ha fet un tiratge de 550 exemplars. **S'Esclop** no té el suport econòmic de cap institució privada ni rep ajudes de cap organisme autonòmic o municipal

SEMPRE TURMENT és el sofrir
que no guareix sinó que punxa.
Els ulls s'apaguen. El buit clama
contra la reixa. Mans fermades

i tot de negre com flocs negres
i negres llunes que no dormen.
Sempre turment és el sofrir
que no guareix sinó que punxa.

Lassitud d'ànimes ens plouen
a la vall groga de l'absència.
I és malaltia. Sangonera
de més i més. Cant d'un patir
sempre turment és el sofrir.

MAI MÉS CALLAR, mai més callar,
mirar-te als ulls, dir-te la meva
i en el teu seny trobar recer
davant mentides que ens ofeguen

perquè siguem com les clovelles
d'aquells pastors també polítics.
Mai més callar, mai més callar,
mirar-te als ulls, dir-te la meva

i ser capaç de volar net
i pensar bé essent un home
que diu la seva fora por,
veu contundent sense parar,
mai més callar, mai més callar.

Vicenç Calonge i Gustà

NAIXERÀ EL SOL, serà recull
d'estacions, éssers i esquitxos,
mil requisits per crear somnis
i ser per a tots amic i amant

que comparteix amor de vida
i també flors potser en èxtasi.
Naixerà el Sol, serà recull
d'estacions, éssers i esquitxos,

esdevindrem crineres mare
i serem música, paraules
plenes d'espurnes en treball,
càntics en càntirs i en remull
naixerà el Sol, serà recull.

De la V part de *Molt més que un temple*
de **VICENÇ CALONGE I GUSTÀ**

Publicat dins la col·lecció «El Turó»,
Fundació «Sa Nostra», (Palma, abril de 2004).

Benimaclet sud

A mitjanit fullejam sexuscrits.
Damià Huguet

No hi haurà absenta
Aquesta nit.
Ni fades verdes, ni amors.
Ens queden els somnis.

Derrota II

Tornam a travessar la nit silent,
Com a dos poetes.

Nit taronja

Papessa de la nit
O mare amarga o puta
Quin ritual irònic m'ofereixes.

Miquel Cardell

Tornam a passejar pel teu llum taronja.
Dones precioses solquen els teus carrers,
Meuca impúdica, celestina de somnis.
Ens enamoram de totes les al·lotes.
Una nit més d'amor al Carme.

Horabaixa a París

Cap a la bona mort camines, lenta
Paraula o pàtria des de l'exili.

Jaume Pomar

A la plaça de Sant Jaume
Somiam amb el cafè de Flore,
I París i la generació perduda.
Volem viure com ells, estimar com ells,
Escriure com ells.
I ens falten els collons necessaris
Per enviar-ho tot a la merda
I anar a cercar el nostre propi camí.
Difícilment deixarem de ser
Escriptoretjos de províncies,
Poetes maldestres, imitadors de pa amb fonteta.
I ni tan sols ens fa ràbia
Veure que també som una generació perduda
Que camina sense rumb ni direcció
En un món on escriure ja és massa fàcil,
Però fer-ho bé quasi impossible.

Del poemari inèdit
Breu Blues
de València

Sebastià Bennàssar

SEBASTIÀ BENNASAR I LLOBERA va néixer l'any 1976 a Palma. És cap de cultura del «Diari de Balears». Ha col·laborat amb el diari «Avui», les revistes «Interviu» i «Tribuna» i els diaris «El Comercio» (Perú) i «Clarín» (Argentina). Ha estat membre del consell de redacció de les revistes «16/65» i «Tres Quarts». És crític literari de «L'Espira». A més de participar en molts d'altres de col·lectius, en solitari ha publicat els poemari *Passaport de sang* («Capaltard»), la novel·la negra *El botxí de la ciutat de Mallorca* (Edit. Lleonard Muntaner) i el llibre de relats *A la sabana no hi ha temps per a la compassió* (Inrevés edicions). Va guanyar el segon premi de poesia «Solstici» de Manises 1999, el tercer de poesia «Miquel Bosch» (2002) i el primer de narrativa «Solstici» de Manises (2003).

EL FOC INTERIOR

A Antoni Tàpies

Aürt!
El solc del qual reté
la violència de l'embat
dins la matèria
grisa, concavitat
plàstica que marca
la tela, petja d'un gest
sense ira, sinó amb força,
ni cap finalitat,
sinó lluita -buit del dir,
ple de l'acte capit-,
ni fe,
ans no res,
sinó ésser.

ESTER XARGAY, (Sant Feliu de Guíxols 1960) és poetessa i traductora. Col·labora en diaris i revistes i és realitzadora de cd-roms, video-poemes (a l'actualitat per a Barcelona Televisió, BTV) i documentals. Té publicats *Darrere les tanques* (El Tall Editorial, 2000) i les *plaquettes Els àngels soterrats* (Cafè Central, 1990), *Les flaires del galliner*, amb il·lustracions de Pere Noguera (L'Avioneta, Albert Ferrer ed., 1993), *Volts en el temps* (La Cèl·lula, editora independent, 1997). Així mateix, coescrits amb Carles Hac Mor, ha publicat els llibres *Un pedrís de mil estones* (Ed. El Mèdol, 1993), *Epítom infra nu o no (Ombres de poemes de Marcel de Duchamp)* (Editorial Pagès, 1997), *Tirant lo Blanc la* (dins la col·lecció Teatre-Entreacte, AADPC, 2000); i també, en procés d'edició, *Carabassa a tot drap*, becat per la Institució de les Lletres Catalanes. Juntament amb Carles Hac Mor, ha traduït, entre d'altres, Pic Adrian, Tzevan Todorov, Blaise Pascal, Raymond Queneau i Gilbert Lascault.

SUITE EN VOL DE NIT

La fosca ampara les granotes
i la polifònia s'amplifica.

Rega les nits regal d'estiu
ideal tocat d'olor de ceps
i de pinassa de tardor
amb basca de calor que torna
a la boca el gust micològic
d'un dolç sorbet de robelló.

Totes les idees van sumant-se
a l'encop per l'atmosfera
d'un relat aparent que omple
el buit amb veus de fons i flaires
de tants llumins incandescents
que encisen la volta celest.

L'univers crema el cul de sac
obscur tot encès d'estels ignis
que s'esquitllen pel firmament.

Tomba l'hora pel fons de l'aire
canicular amb focs d'artificis
i un pa de sorra sota el cul
quan en surt el cor de la boca
plor salobre pel llagrima
de l'ull pertorbat d'on flueix
l'enigma que s'hi reflecteix
possible sostret d'impossible.

Estrèpits de traques i pòlvora
fum d'espètèc surant al temps
rera la llum que ha estat foc.

Els núvols densos s'agombolen
pel cel esgarrapat pel fum
i la son entra pel so al text
entre les síl·labes que sumen
de vuit en vuit una efemèride.

Ester Xargay

La negra nit del llop

Els que no s'imposen per la força, ho fan per l'astúcia i la intel·ligència. Thomas Hobbes (1588-1679) trobava que l'estat natural de l'home i dels animals tenia moltes semblances quant a cos i esperit; igualtat de desitjos i recerca d'uns mateixos fins, per aconseguir els quals hom entra en competició amb tots els altres i aquest estat natural acaba sent un estat de guerra de tots contra tots (*homo homini lupus*). Per evitar-nos la destrucció i aconseguir la seguretat, s'ha instituït la autoritat, el poder que redueix les voluntats de tots a una sola voluntat. El model que en surt és la monarquia absoluta. Però en honor a la veritat, Hobbes proposa que aquesta sigui representativa del poble, i, tant si l'autoritat rau en una assemblea com si recau en un sol individu, el filòsof creu que allò racional és que sigui escollida per votació.

Som de naturalesa gregària, com els bens i les ovelles, què hi farem! Però els llops, ai els llops: tenen tan per aprendre dels homes! Tornant a la visió hobbesiana que considera l'home com a un llop envers l'home, la imatge de l'home-llop pot ser vista irònicament com una metàfora de la competitivitat laboral i empresarial dins el marc de la societat occidental en els temps que corren. El llop era símbol de valor entre els egipcis i els romans i Roma ha de ser agraïda amb la femella de l'espècie animal que va alletar d'infants els seus fundadors, Ròmul i Remus. Altra cosa s'esdevé en la mitologia nòrdica: un llop monstruós indomable, que trencava cadenes de ferro i les gàbies on volien tancar-lo, fou finalment reclòs a les entranyes de la terra. Quan aquest monstre arribi a trencar també les barres d'aquesta presó -i açò serà pel crepuscle dels déus, quan vindrà la fi del món -, llavors es menjarà el sol i el caos i les tenebres

s'apoderaran de la Terra. Aquesta alteració de l'ordre còsmic es coneix com "el temps del llop" i s'esmenta al *Codex Regius*, el poema germànic més antic que es conserva.

Conten que a un país centreeuropeu, el nom del qual ara no ve al cas, quan caçaven un llop fent-lo caure dins un parany, no el mataven, sinó que li penjaven pel coll una mena d'esquellot fet d'ossos d'animals, de forma que mai més aquell llop no gaudia del silenci, i sense el silenci no podia caçar ni, per tant, alimentar-se. A la fam se li afegia el cansament d'haver d'arrossegar aquell pes que li feia perdre l'agilitat necessària per a la seva vida salvatge. A més a més, per als llops de la seva manada, els era un destorb i una nosa: ben prest, doncs, el feien fora del grup i el deixaven tot sol. El llop així s'anava debilitant i acabava entrant al poblat tot pidolant les deixalles dels homes per poder menjar qualche cosa. Llavors, era apallissat com un ca menyspreat per tothom, -talment el llop de Gúbia de la llegenda franciscana, que va contar en vers Rubén Darío a *Los motivos del lobo*- i acabava morint tot sol de defalliment.

Vet aquí una paràbola de l'actitud humana en la tortura i la crueltat màxima, que s'acarnissa amb les víctimes tot exercint-los un plus de violència gratuïta, inútil, de la mateixa forma que la va conèixer i la descriu Primo Levi als camps de concentració nazis: "*Abans de morir, la víctima ha de ser degradada, amb la finalitat que el matador senti menys el pes de la seva culpa*". A les presons de l'Iraq, a Txetxènia, a Guantánamo..., perquè és sabut que l'udolar dels llops no té pàtria. Esdevé la negra nit del llop. La nit neva estels i la terra cruix (Ted Hughes, *The howling of wolves*).

Joan F. López Casasnovas

Maria Soledad Mas Oliver

LA NEGRA NIT DEL LLOP

El van dur per la senda i malvats l'enganaren:
 el parany fou per a ell, per a ell tot s'enfonsà
 ¿Sap tal volta ningú la sort que a hom l'espera?
 ¿Qui coneix amb certesa el llamp que el ferirà?
 Llavors el cel ja no era la infinitud dels canvis,
 festa de les estrelles, destrial del sol al cap,
 copa de neu i pluja a betsefs ben vessada,
 l'ampla prada del vent on riu la llibertat...
 Llavors la terra mare de cop hostil se't torna
 i et lleva el bé perenne que a tu i a tots pertany
 i un udol infinit omple el cor de muntanyes,
 els arbres ja no arrelen, les flors perden la sang
 Així el penell de vida que gira la fortuna
 senyala la més lletja ganyota amb gest fatal.

T'han capturat: escolta la tristor de les herbes,
 resistir-te és debades, inútil el combat.
 Si haguessis intuït la ironia dels astres,
 la teua mort tot d'una hauries desitjat,
 car de tots els sers vius que habiten a la Terra
 no hi ha bèstia pitjor -creu-t'ho- que el ser humà.

Et penjaren pel coll un dogal farcit d'ossos
 que en ferir-se sonaven, llur pes et fa acotar;
 una anella que ofega la veu per dir les coses,
 una baga que escanya; al crit valent un llaç;
 l'aspra corda que tensa i fa fosca la clara
 insubornable i lliure, salvatge dignitat.

Ja no et volen els teus, (aprèn la lliçó amarga!)
 els trasbalsa i fa nosa la renou que tu fas,
 i en travessar la plana, i en pujar fins les boires,
 llastrat pel pes que portes no t'hi esperen companys.
 I et quedes ben tot sol en un clot sense eixida:
 ni cobriràs femella ni aliment pots trobar:
 Quan fites una ovella un cabirol o un cérvol,
 aquests, que et senten, fugen lleugers del teu encaç,
 El teu cor que rebenta no troba la resposta
 dels teus muscles d'acer poderosos abans.

Prest la fam comprovaves, senties la impotència,
 tan lluny de la manada com prop del teu final.
 Ara prou coneixies la cruel fera humana,
 refinada per segles d'exercir la maldat,
 que, entost d'apiadar-se dant-te una mort severa,
 amb sevícia i amb ràbia et feia patir tant
 pel sol gust de vexar-te, pel plaer d'humiliar-te,
 pel goig morbós de veure't ximple i mans com un ca.

Que la mort pot ser digna si te ve en l'escomesa
 d'un pit valent i noble obert cara a l'embat
 (lluient desig del ferro que, ferm, el braç maneja
 i cerca, en la victòria, repòs o eterna pau).
 En l'hora decisiva l'instint al destí ordena
 disposar el cos en lluita i esmolar els blancs ullals,
 car el preu de la sang és un preu de per viure
 Si s'esdevé la fi, és que s'acompleix el fat.

Però no; res d'açò! Sense ajut de ningú,
 i amb les orelles moixes, tresca els ossos cansats
 pel gran pla de la fam de sadollar impossible;
 entra al poble, retut, per pidolar menjar
 (una engruna de res per caritat rosegues).
 És esclau i servil fer de gos llepamans!
 Ha acceptat, com a esclau, una afronta indeguda,
 i ara rep -massa poc!- una pluja, una allau
 d'insults, befes i cops de bastó i de salives.
 Abandona la plaça amb vergonya animal
 i amb la coa pansida, seguit de l'alulea
 i els moms de l'al·lotim i esvergabous orats...

Torna al bosc protector i els seus passos vacil·len
 quan atenyen l'indret on la lluna farà
 la claredat nutrícia que el seu pèl reconforti,
 li agomboli el desfici i, en total soledat,
 el conhort de la mort sense neguit esperi...

I s'ajup i s'ajeu, la llarga llengua va
 tastant sal del terròs que ha de ser colga seva
 prest fet, i prest fet amunt alça l'esguard
 tot cercant les petjades - dels estels les carreres-
 que van deixar en partir els seus avantpassats.

Vespregen ulls de mel, malgrat que un orgull jove
 retorna a la mirada, mirada que fuig cap
 a endins, endins, endins a un paisatge interior,
 que va descobrint ara amb renovat esglai:
 aquells vers horitzons que va perdre amb la infància...

Esgarrifós, terrible, neix un trist udol llarg.
 Per als homes dolents comença arreu del món
 LA NEGRA NIT DEL LLOP

Joan F. López Casasnovas

25 de maig de 2004

Inèdit

Poètica Quàntica

Ensumar
la remor
del teu cos.
Assaborir
la carícia
dels teus ulls.

* * *

Morir ple
de tristesa.
No haver
estalviat
cap alegria.

* * *

Tocar
amb els dits
la lluna.
Acaronar-te
el sexe
amb les entranyes.

* * *

Saber cert
que existeixes.
No conèixer
altra mort
que la teva.

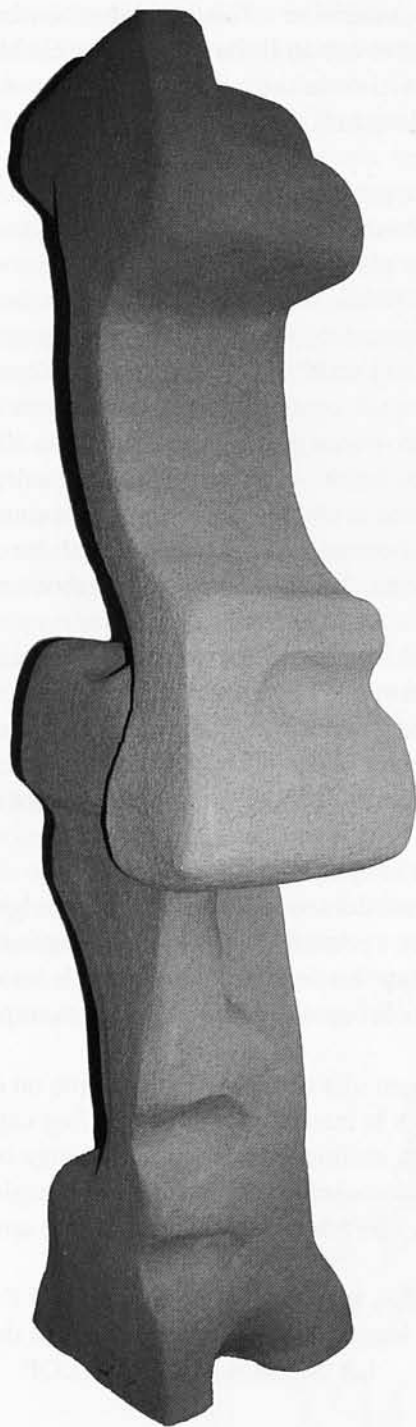
* * *

Somniar
que la vida
és un somni.
I despertar
al teu costat.

Inèdit

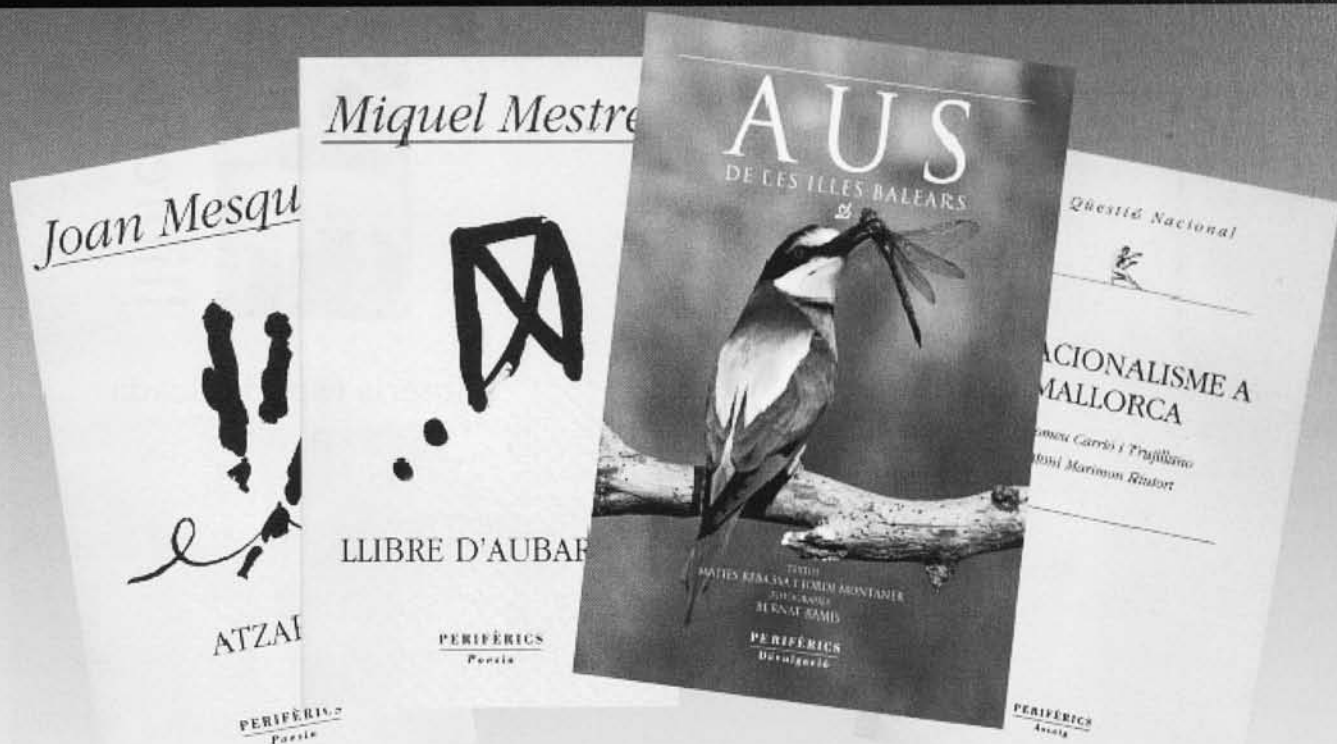
Andreu Caballero

Miquel J. Servera, *Home*, escultura en cempresal

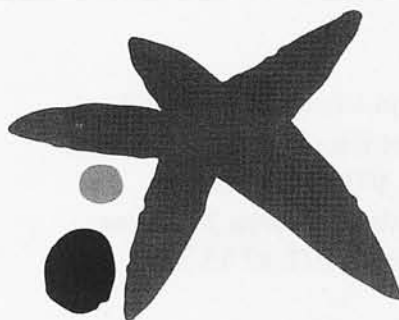
NOVETATS DE PERIFÈRICS

A TOTES LES LLIBRERIES

PERIFÈRICS

Can Serinyà 9, 2n - 07003 Palma (Mallorca) - Tel. (971) 72 79 39 - Fax (971) 71 95 65 - baltar2@baltar.infonegocio.com

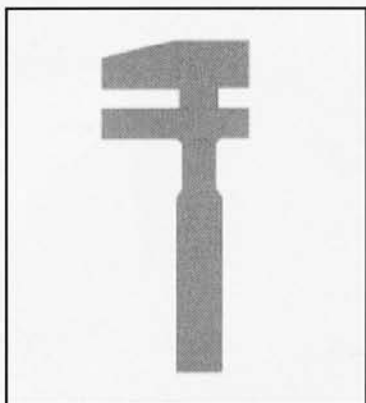

"la Caixa"

**235 Oficines
al seu servici**

*L'oficina de Joan Alcover,
07006 Palma,
al seu servici*

Joan & Pedro

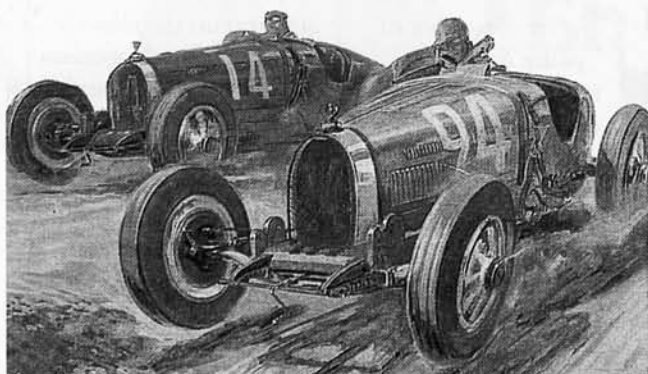
ES TALLER

CANVI D'OLI
ESPECIALISTES EN FRENS
CÀRREGUES D'AIRE CONDICIONAT
POSTA A PUNT DE MOTOR
EQUILIBRATS I PNEMÀUTICS
FRENÒMETRE (ITV)
LI PASASAM LA ITV
SENSE CITA PRÈVIA

Telèfon i fax 971 75 53 65
C/ General Riera, núm. 25, baixos
07003 Palma

Servei de carretera 24 horas
telèfon 971 47 15 38

www.comercialmallorca.com

S AGITARI

Llibreria especialitzada
en poesia

www.libreriasagitari.com

*Entri a la nostra web i conegui
els serveis que posam a l'abast
dels interessats en Poesia i
Literatura*

- Llistat per autors o títols
- Llistat de novetats i incorporacions al nostre fons
- Informació telefònica:
971 73 06 08
- Informació i comandes per fax:
971 28 33 88
- Informació i comandes per correu electrònic

xabraham@teleline.es

Servei de venda amb lliurement
contra reemborsament

Servei de recerca de títols
de qualsevol especialitat

Carrer de Joan Miró, 62
07015 Palma de Mallorca

Pàrquing a 50 metres

Josep Manuel Valverde

Mandrosa porta de blaus,

La línia del temps.
Bressol de xalocs.
Les ombres bramulen.

Urpes de llum
obren solcs
en la pell infinita.
Mort del rei,
funerals d'or.

Esclat d'agulles blanques
al sostre de la nit.
El melic d'argent
dispara sagetes
als somnis dels encara infants.

Totes les històries,
tot el present,
tot el passat
tot el futur
totes les distàncies,
tots els ulls
són un gra de sorra
en el desert.

Antoni J. Fuster

Inèdit

VELLA HISTÒRIA A L'HOTEL SOCIETY

*Vaig sense tindre en realitat ni alegria, ni amor, ni llum,
entre les nues engrunes del món.*

Ray Bradbury

A l'hotel Society -carrer Vell Món, número seixanta-nou- tres bagasses s'arreceren sota l'escalfor d'un llum vermell i d'una trista espera: són la puta Dissidència, la puta Revolució i la meuca Oplència. La primera, jove i atractiva, gairebé no té treball: és altiva i esquiva, exigent en la tria de l'home o de la dona i altament coneixedora de l'art i la tècnica del seu ofici. Un dia la visità el Senyor del Sant Poder, mascle xulo del barri de la Violència, i li proposà certs negocis. Al negar-se la Policia de la Realitat la detingué: passà molts dies a la presó i rebé tortures de mans del Botxí de la Justícia.

La segona, vella i desendreçada, es mira a l'espill entre la deixadesa d'unes parets esquerdades i repintades. Els seus pocs clients saben que ve del poble, és poc educada i la creuen mig boja: sempre que pot surt de la cambra per anar-se'n a contemplar les estrelles.

La tercera, enjoiada i creguda, és la més sol·licitada: bufona i refinada, els clients diuen que saben que fou a un col·legi privat, va viure molts anys a la Ciutat dels Rics Prodigis i té allò que els homes en diuen tindre classe, però el seu embruix desapareix quan el client engominat se n'adona dels pots de maquillatge que porta a la cara, dels pits de silicona, del lifting i de la perruca rossa, casposa i bruta, que es posa cada nit per sortir a escena.

A vegades les visiten la meuca Esperança i la puta Resistència i es conten antigues històries de quan els homes eren més mascles, més atents i més interessants. "Ara -diuen- sols volen follar com ho fan a la televisió i et conten maldecaps rutinaris i avorrits, ah, aquells temps en què els homes et feien sentir com una reina ja no tornaran...".

En aquell hotel de mala mort les tres bagasses recorden vells temps i esperen, des de fa molts anys, que algú se les emporte fora d'aquella ciutat emmirallada i hipòcrita: saben que, en algun altre lloc, la puta Utopia i la puta Llibertat els van parlar d'un bordell

-carrer de la Benaurança, xamfrà amb la via d'Ítaca- on els homes les tractaven amb dignitat i senzillesa sota l'escalfor d'una llum diferent, blava i fulgent, regentat per la senyora Poesia i estimat entre les roses i els focs d'una vida creativa i profunda.

Si algun dia visiteu el Society

-recordeu: pany de la Veritat, cruïlla Existència amb Ideal, entre l'avinguda del Somni i la travessera de la Persistència encara les trobareu. I no oblideu tractar-les bé:

pagueu-les sempre al comptat i deixeu que us omplin de desig i d'atzurs les vostres mans receloses.

Manel Garcia Grau

desamor

---

francesca pons ortega

POEMA DEL DESAMOR

Sabent la finitud de tot amor
I sense ignorar que res és etern
M'entest a fer agonitzar aquest lligam
que sé ja caduc i mort fa molt temps.

He fet tant arrelar en la memòria els records
que desconec quant de mi es marciria en l'abandó.

Animal de costums, no em puc desfer
d'un passat i un present que em són substància.
La por d'un dolorós mudar em reté
d'establir entre ella i jo cruel distància.

COMENÇAT AQUEST POEMA EN INCIPIENT ESTAT
D'ENAMORAMENT, ES RESISTIA A PERFER-SE, CAR
ANTIGAMENT LA IRONIA I LA QUOTIDIANITAT
S'HAVIEN ERIGIT EN SENYERES QUE
IDENTIFICAVEN EL TARANNÀ DE LA POETESSA.

COPSADA LA IMPOSSIBILITAT DE CONSTRUIR UN
POEMA SÈRIÓS, IMMERSA EN UNA FELICITAT
TRANSITÒRIA, VA DESAR EL MANYOC NADÓ A UN
CALAIX. EL TEMPS I UNA CERTA DOSI
D'IMAGINACIÓ CREAREN UNA INTERLOCUTORA
DIFERENT.

UNA HUMIL CRIADA VOSTRA US OFEREIX AQUEST
INTENT DE COHERÈNCIA POÈTICA.

Hi ha qui es vendria l'ànima
per un instant en els seus somnis.
Jo tan sols la llogaria.

Inèdits

Darrera carta

SABIA que això passaria, encara que no m'esperava que fos tan ràpid... Un ho planeja i pensa que serà ràpid i senzill. En realitat, un s'enganya, perquè no vol creure que el final triat serà tan cruel, tan despietat. Tenc poc temps i he d'intentar ordenar els meus pensaments. He d'intentar morir tranquil·lament. Ella passarà a la història mentre que jo moriré. És curiós, però, jo ja sabia que els efectes serien aquests: not com els meus ossos creixen. Creixen lentament, però sense aturar. Quasi podria dir que sent el so del calci que s'expandeix. Not com la meva esquena, de cada vegada més, és pressionada contra l'el·líptica paret d'acer. Ella ara es despertarà. Despertarà una mica confusa i no entendreà res del que ha passat, però ho endevinarà quan vegi als pagesos mirar al cel. Llavors, ella sabrà que jo som aquí i que viurà, perquè ella mereix viure, i que jo, animal vell i d'ànima corrupta, he triat morir. Amb tota seguretat, ho he sentit dir avui al matí, el meu cos serà embalsamat i exhibit com una peça. Una peça de caça major supós, així com el general Yakolef té al seu saló els caps coronats de dos rens. Dos rens que devien d'estar pasturant o, tal vegada, bevien tranquil·lament al riu sense saber que el covard i traïdor general els estava apuntant amb la seva escopeta. Així serà. Seré exhibit com una peça de caça major. La gent vendrà de moltes bandes a veure'm. Gent important: escriptors, intel·lectuals, artistes, missers, metges, veterinaris, sastres, matrones, mestres... I també vindrà gent no tan important: obrers, pagesos, forners, pastissers, carnisers, bugaderes... Fins i tot vendran aquests pagesos que ara deuen assenyalar el cel i pronuncien el teu nom estant tu al seu costat. Serà llavors quan t'entemeràs del que ha passat? No sé si ha passat mai, però allà hi seré, en un futur, admirat, exhibit, observat i homenatjat i, encara així, seré anònim. Per què vull morir? No ho sé; sincerament, el motiu pot ser tan banal com ¿per què no...? Sé que molta gent ha mort per causes tan belles com la llibertat, l'amor o la terra... però jo, no sé el motiu, o almanco no crec saber-ho; per tu? Tal vegada sí, però, saps que jo no estic enamorat de tu, ni res d'això... Tal vegada em feria l'ànima pensar que tu tan jove fossis escollida per morir... Merda! Si pogués deixar de sentir com els

Laika

meus ossos creixen! Dins aquesta obscuritat, tot i què sé que és inevitable no deixa d'espantar-me! I això em fa respirar encara més ràpid esgotant l'oxigen més aviat! Aquesta obscuritat! Morir així, d'aquesta manera tan cruel! Si em pogués calmar, amb tota seguretat sentiria com vaig navegant dins aquestes corrents invisibles que dominen els planetes i els estels. M'agradaria sentir aquella música que, segons els antics grecs, ho manté tot unit i la qual el nostre amo Juri deia haver-ne sentit una vegada allà dalt. Són els meus darrers moments i he d'intentar ordenar els meus pensaments. He d'intentar foragitar del meu pensament la lleugera escalfor que sent la meva esquena aferrada al metall; la suor em cobreix la pell com si fos una segona pell, més hermètica, més compacta... Els meus muscles s'adormen...

Si els pogués estirar...

Segurament ja no podré caminar mai més. Ja no podré caminar mai més? Quin pensament més absurd! Ja no tenc vida encara que el meu cor bategui i els meus pulmons s'omplen del poc oxigen que el tub em dona. Si tot pogués acabar amb un cop sec, com els animals a l'escorxadors; però, ells no s'accontenten amb matar-me, tot ho

han d'enregistrar amb les seves màquines. Si els meus instints no em traïssin i intentàs aferrar-me amb força a la vida, tot i que jo he triat deixar-la. Aquesta obscuritat, aquests pensaments, aquest renou d'ossos que creixen i la respiració tallada, aquesta olor a por i a cor que batega sense remei! Jo ja no som aquell que corria, fort i sa, devora de Juri, confiat i content. Els anys m'han fet veure el vertader rostre cruel de Juri i dels seus iguals. Tu, estimada neboda, haguessis entrat, com entraran d'altres, confiada de la mà de Juri, sense saber, com jo ja sabia, que ell pagaria la teva confiança amb la mort. Ells ens utilitzen, no tenen cap sentiment cap a nosaltres encara que ens enganyen i ens ho fan creure. Per a ells, som animals, éssers sense sentiments ni pensaments. Esper que amb la meva acció ho compreguis i que alcis el vol, lluny d'ells, com fan les acolorides papallones sota el sol radiant de primavera. Pren el meu nom, pren la meva vida amb força com jo estic prenent el teu nom i la teva mort, Laika estimada.

[Text inèdit]

Albert Herranz Hammer

Fotomuntatge de **Marilús Miranda**

Ponç Pons, illòman i universal

PONÇ PONS, aquest menorquí que no sap si es salvarà de la insomne passió / de llegir tots els llibres, s'adreça, en un to intimista, col·loquial, a Fernando Pessoa. Li envia postals i cartes; de tant en tant, li dóna bons consells, en un to lleuger, que demana complicitat, i alhora una mica trist:

*Tanta saudade i tan male de vivere
no ens menaran enlloc. Deixa't de cartes
astrals. Llegeix, escriu...*

No beguis tant, Fernando!

Ponç Pons ens confessa que l'ha trobat quan sortia de l'estanc. Duia elegant capell, *guants i monocle / bastó negre i botines*. No es pot estar d'interpel·lar-lo, entre adolorit i impacient:

*No ho guardis tot en el bagul. Publica
i mostra al món el teu ric univers.*

Hi ha, en tot el llibre, un balanceig constant, un delicat vaivé -que assossega el lector- entre els dos poetes: el que viu a Lisboa, davant les aigües grises i verdes de l'Atlàntic, capital d'un imperi *que es mor i es desfà*, i el que estima amb fervor la terra de l'illa i el so de les onades del blau Mediterrani.

Al meu entendre, aquí rau l'encant de l'obra, l'atractiu d'unes *Pessoanes* que ens ofereixen un doble retrat, fet amb passió i, alhora, amb una rara nitidesa. Com en un calidoscopi, veiem l'escriptor mort i ressuscitat, amb totes les seves màscares -els heterònims-, en una mena de joc de miralls. I també ens arriba, com una alenada fresca, la imatge del nostre poeta, el menorquí enamorat dels llibres i del cinema, somiador i vital, amb una certa tirada a l'enyorament.

El gran amor a la literatura uneix els dos homes, que no s'assemblen gaire en altres aspectes. Aquell Fernando Pessoa solitari i retret, una mica distant, podrit per la cirrosi, no té res a veure amb aquest home que, a Sa Figuera Verda, ha complert un vell somni: *tenir un terreny verge en el camp*. I com Tolstoi, que feia, a estones, de pagès, perquè, segons ell, l'ofici d'escriure corromp l'ànima, Ponç Pons ens explica quines són les seves activitats, al marge de les lletres:

*Ara faig paret seca
i desbrós de brutícia
velles tanques que el temps
ha florit d'abandó. (...)
He penjat uns quants nius
per a ocells i he semblat
en filera un camí
medieval de xiprers.*

La intensitat de les experiències vitals i literàries aflora, sobretot, en un gran poema: *Ecce homo*, veritable eix o frontissa de tot el llibre. El poeta es fa preguntes sobre el sentit de la vida i la funció de la literatura. De bon començament, a mitja veu, ens ha dit que escriu

*Fins que és tard i ja fosc
m'assec dins la cabana
de còdols...*

I, desolat, constata:

*Escrivim per ser eterns
i al final ens morim.*

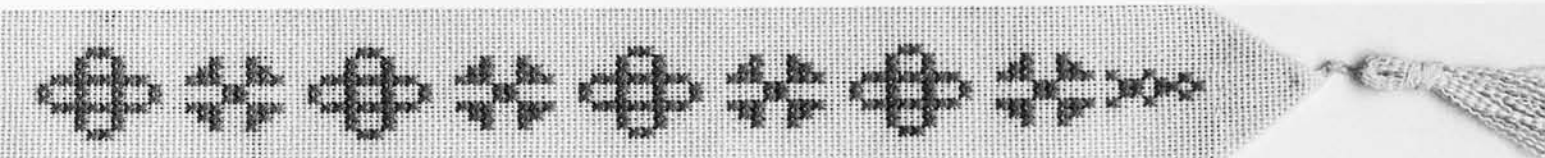
De tota manera, estic d'acord amb unes paraules de Sam Abrams, en el pròleg a *El salobre*: "*El nostre poeta encara troba motius que li fan cantar les coses que ens vertebren i ens lliguen a la vida: la memòria, la llengua, els afectes i la relació amb la terra*".

I ja que, amb tot mereixement, ha obtingut el premi «Josep Maria Llompart», acabaré la meua intervenció amb uns versos -de *El Salobre*- que pertanyen al poema *Spiritual*, escrit en homenatge a Llompart, mestre de poetes:

*La terra encara oprimida,
la lluna de Formentor,
la sorra de les passes ferides
cap al mar de Mondragó.
La llavor lliure d'una ànima,
L'adéu d'un home tot sol...*

Jordi Pàmias

Paraules amb motiu del lliurament del Premi «Josep Maria Llompart» a Ponç Pons, a Algaida, Mallorca, (19-III-2004)

Fotografia de Robert, Finestra

Un poema no publicat...

Un poema no publicat
és com un malalt a qui
ningú s'enrecorda de visitar,
i que viu més de l'amor
que va rebre que del que ara rep.
Un bri de devessell el destorba.
Reposat en el balancí dels mesos necessaris
podrà ringo-rango guaitar per la finestra.

S'incorporarà per comprovar la fibra de substància,
el gruix que grimpa de la matèria.
El poema el desperta una veu plural.

Aquest poema pertany a la 2ª part, titulada *El viure pensat i altres poemes*, del poemari inèdit *Els caires de la claror*.

Ben mirat, res no és nou de trinca

Ben mirat, res no és nou de trinca,
però cada paraula s'eixampla
quan s'incorpora al canaló dels versos,
amarada d'idees.
Res no és nou de trinca
i les descobertes, quan s'expandeixen,
s'expandeixen minses
com miques de suro dins el vi.
La font d'on véns vol abrivar un vessant comú.
Altres més savis t'indicaran les senyes
perquè la tasa de les investigacions
la tragueres esquerdada pel porós de les mancances.
N'ets conscient i aquesta és la primera passa.
Basquejar una rampellada de llum que no bofegui
sempre inclourà l'expressió humil de la insistència.

Un putxerol * puntegut

Què trobam tot sols i què trobam acompanyats?
Tots els putxerols del saber són punteguts
i no toquen voreres les ganes d'aprendre.
Escateix fins a la falguera més encapamuntada.
Espargeix emperons al foc més incontestable
i enlluminaràs un putxerol fins ara sepult
i massa puntegut per cabre en el diccionari.

* Dec el mot "putxerol" (un derivat de puig) a l'amic montuïrer Melcion Nicolau.

Lluís Servera Sitjar

Aquests dos poemes són de la 1ª part, titulada *A l'aguait*, de l'obra *Els caires de la claror*, que publicarà «Capaltard»

Tudanca

O pessoanitzar o perdre sempre

A les **acaballes** insostenibles d'algun somni, la lectura de versos exigeix l'immediata i malalta imitació del model admirat, sovint tan venerat com llegit de manera al·lucina-da. Qui tria de ser lector, ben cert que vol acabar a l'altra banda del mirall que duu al país o llibre de les meravelles. Perquè també llegim per a resistir la convivència amb l'amargor. I és possible que, sobretot, llegiguem per amollar el mal gust de boca que resideix a les paraules dites, sentides, llegides, escrites, de la vida. La lectura, a més, deixa compartir els testimonis dels morts amb la ciència comptable de la vida quotidiana, real i quasi impura com la nostra. Viure o llegir, és un compromís amb la incertesa del silenci. I una resposta a la passivitat, al dubte, a la por humana. I ocorre, a vegades, que la lectura demana, suplica o exigeix, la responsabilitat de l'escriptura.

Premi
Alfons el Magnànim
València de Poesia

bromera poesia

Ponç Pons

Pessoanes

Tu ja saps que el poder literari fa olor de podrit i ha perdut la vergonya i el cànon. Per açò, retirat de feruma, escrivisc com si no hi hagués món i fos l'últim parlant d'una llengua ja morta.

Perseguiu les ombres. Provem de ficar tota l'aigua de la mar dins un clot que hem fet amb les nostres mans, que només jugaven. Les coses, en realitat, no són pas com són, però podrien acabar semblant més irreconeixibles del que ens pensàvem en un primer moment.

*No cal callar per dir l'Inconegut.
Deixant de banda rimes i metàfores,
n'hi ha prou amb mirar el cel o veure*
[ploure.

Toquem de peus a terra, si s'escau, o ens escapem cap a la significació del que no sabem dir amb les mans (i amb la llengua) ficades a les butxaques. S'ha de recordar per a gaudir de la fantasia de l'oblit, sols que sigui per a alliberar-nos del dolor segur, dels mals de la vida.

Pessoa com a nexa, com a excusa, com a salvació, malgrat tot, impossible, o tolerada només en determinats moments. Un infant troba un home que fa versos a una platja solitària de Menorca. L'home és Dante Alighieri i ve de fer un viatge, en bona companyia, per l'infern, pel purgatori i pel cel. L'infant, amb el temps, acabarà sent catedràtic de literatura, poeta, novel·lista, escrividor: "*convisc amb morts que són vius i em relacion amb vius que són morts*". La vida, perquè just ho sembla, és un enrevesament que culmina amb la mort dels altres, de la qual el poeta en treu un nodriment molt semblant al silenci primigeni i de segur que insubstituïble per res altre.

*Fer versos no és un joc.
Jo no cerc la Bellesa,
sinó el Coneixement.*

Les veus dels altres serveixen, doncs, per a la certesa que busquem a l'interior i a l'exterior de cadascú de nosaltres. I la veritat dels somni, en tot cas, només podem veure-la amb uns altres ulls que no són amb exactitud els nostres. Ponç Pons, ara amb *Pessoanes*, com en el seu moment amb *Abissínia*, dóna pistes, marca les fites que determinen el terreny de joc, deixa traçat un possible camí a seguir: "*La Poesia és una clau mestra*".

*Viure o llegir, és un compromís
amb la incertesa del silenci*

Ponç Pons va escrivint les seves llibretes sense parar. Durant anys ha conversat amb Fernando Pessoa per tal de reconèixer que ell és qui és, de la mateixa manera que els morts són qui són, una mica intermediaris nostres amb el més enllà tan incert com inexorable. Els mals poetes, ens ho diu, se'n van a l'infern, i no compten per a la desgràcia del món escrit amb les lletres majúscules de la literatura consagrada, ortodoxa. Què farem, els lectors de *Pessoanes*, per a treure'ns el punxó de defici que sempre ens clava el portuguès (i avui, amb ell, el menorquí)?.

Hem de dar-li sentit a la vida fent art.

Com Òscar Wilde, Ponç Pons, i amb ell Pessoa, Vinyoli, Robert Walser, el cine, Virgili, Rimbaud, Valéry, o el sempitern Dante, ens ha ensenyat que "*escriure és resistir*", i també, per què no?, una mica amb anarquia, a contracorrent del món dels vius, sovint tan desagradable i funest per a determinats somnis, escriure és vèncer, únicament vèncer perquè ja n'estem ben tips de perdre tant.

[Text inèdit]

Bartomeu Ribes

TREN ATURAT AL MIG DEL TÚNEL

Sí, potser és la llum això.

Pugen a la set
les extincions
i les rates són
animals bellíssims.

Què t'havia de dir jo?,
on eres quan es va desclavar el sol?,
què n'he fet de les tenalles?

TREN QUE PASSA PEL TÚNEL

Fa massa temps que et voldria
dir una cosa però tot
això no em deixa
gaire temps
lliure.

Potser t'escrigui
si és que això s'atura mai

Vicent Tur

Vicent Tur (Eivissa, 1969) és poeta i dramaturg. Ha publicat un llibre de poemes, *Nosa* (2001) i diverses obres de teatre: *La llum* (1999, Premi de la UIB per a Joves Escriptors en Llengua Catalana), *George* (2003), *La successió* (2003) i *Alicia* (2004, Premi Joaquim Bartrina de Teatre)

Joan Marí i Vidal

Carles Guinovart o el viatge al fons del mirall

Aquest músic coetani va néixer l'any 1941 a la ciutat de Barcelona. Compositor de provada solidesa professional, conrea les maneres pròpies d'arrel estructural juntament amb l'eclecticisme de procediments i - com es reflecteix amb claredat en les seves obres d'expressió expressionista: *Alquímia*, *Moviment simfònic* i *Plant de Nostra dona Sancta Maria*, (aquesta darrera composició és amb un text de Ramon Llull) - el seu llenguatge tendeix, de cada vegada més, cap a l'expressió abstracta.

Dins la seva obra, de bon començament, hi trobam sovint els jocs contrapuntístics, com ja es pot albirar el 1969, en una breu pàgina, composta per a flauta i violoncel, que té per nom *Diaphonia*. Representativa d'aquesta manera de fer és *L'Àngel de la mort*, que s'inspirà en una de les taules apocalíptiques de Brueghel "el Vell"; però no entra en els seus propòsits la transcripció musical; és a dir, la seva finalitat no és recrear la pintura a la manera d'un poema simfònic, sinó que en vol copsar la seva expressió. Com ell mateix diu, i a la vegada s'expressa amb tota claredat en el títol de l'obra pictòrica de Brueghel, Guinovart desitja, i així ho afirma: "...captar l'expressió tensa, desesperada, però, a la vegada, també redemptora del triomf de la mort..."

L'Àngel de la Mort fou composta per al Festival Internacional de Música, que es va celebrar l'any 1980 a Barcelona. Carles Guinovart, rememorant aquella creació, en va escriure: "*Recordo que la temàtica fou escollida en funció del desig d'escriure una obra valenta, abrupta, després d'haver-me impregnat en l'estudi de partitures de Berg i Mahler, que m'habilités per fer una pròdiga utilització (assignatura sempre pendent) dels instruments de metall*". Vint anys més tard, el 3 de novembre de 2000, dins el marc del XXI Encontre Internacional de Compositors, organitzat per la Fundació ACA, va ser interpretada per l'Orquestra Simfònica de les Illes Balears en el Conservatori Superior de Palma.

L'Àngel de la Mort s'estructura en tres parts, que corresponen a l'esquema dramàtic d'exposició, conflicte i desenllaç i una coda: Exposició: (*lento*), compassos 1-106; Conflicte: (*Allegro molto agitato e impetuoso*), compassos 107-190, *Dansa macabra*, comp. 155, *Allegro feroce (molto energico)*, compassos 176-190; Desenllaç: (*Quasi adagio*), comp. 191-214; la Coda (*Moderato*) és el cant del *Còdex Calixtí*, compassos 215-213. La unitat arquitectònica de la composició, les textures, la gran força melòdica, la meravellosa riquesa harmònica i rítmica d'aquesta obra expressionista marca una fita estel·lar i esotèrica

Carles Guinovart

en la història de la música catalana contemporània. Partitura apocalíptica de grans dimensions, que emociona per la seva temàtica: el misteri de la mort, dramàtic i horrorós, llum i ombra. Guinovart explota les brillants potencialitats de l'orquestra simfònica i, en *L'Àngel de la Mort*, regna una simetria interior, com una harmonia arquitectònica que dona proporció a tota l'obra d'estructura musical sòlida i de caràcter líric i dramàtic.

L'any 1994, basant-se en l'obra poètica de Màrius Torres, compongué *Així un núvol es fon...* i *La nit del vagabund*.

Abans, l'any 1978, Carles Guinovart ja havia compost la *Simfonia en dos moviments* per el Cor i Orquestra Nacional d'Espanya, que es va estrenar l'any 1981 al Palau de la Música de Barcelona. El compositor tenia la ferma voluntat d'usar totes les potencialitats actuals de l'orquestra simfònica; i, per això, va potenciar al màxim tots els mitjans orquestrals possibles; i, conscientment, va aprofundir en l'extensió de l'espectre tímbric de cadascun i de tots els instruments conjuntats i ho va fer per extreure'n tota la riquesa expressiva i el so que se'n pot aconseguir individualment i col·lectivament en l'àmbit simfònic. D'aquesta manera, i amb aquest propòsit, en el primer moviment, en *Allegro agitato e vigoroso*, part de la simfonia en la que predomina el metall, el virtuosisme i les grans intensitats, condueix l'orquestra cap a un exalçat grau d'exasperació i crispació. En canvi, el moviment que el continua, resulta descarnat; el segon moviment de *Passacaglia* es basa en la rotació d'una taula rítmica que es conjumina amb el color d'uns instruments de percussió específics; això li permet una altra manipulació de la matèria sonora; ho fa des de la cèl·lula rítmica inicial, que exposen els *claves* i els *temple-blocks* i, en un moviment mecànic, hi involucra tota l'orquestra, amb la participació explícita del metrònom, que senyala el moviment rítmic i aconseguix que el factor temporal esdevingui, en un

L'àngel de la Mort

Carles Guinovart

Partitura de L'Àngel de la Mort de Carles Guinovart

primer pla, el protagonista principal.

La *Simfonia en dos moviments* en ser estrenada, va ser interpretada per l'Orquestra Ciutat de Barcelona i fou dirigida, en aquella ocasió, per A. Ros-Marbà. I, segons comentava X. Montsalvatge, i se'n feia ressò «La Vanguardia»: "[...] en esta música, sin concesiones al halago auditivo, se alcanzan efectos, contrastes y mixturas tímbricas de gran originalidad y sutileza, así como apretados tejidos sonoros que revelan el dominio total de la gran orquesta por parte del compositor, que nunca pierde el control de lo quiere, más que expresar; construir" [23-XII-1981].

En altres obres, com en el *Concert per a piano i orquestra*, - creat l'any 1980, i que fou estrenat l'any 1983, per la pianista Maria Carme Poch i la OCB, dirigida per Michel Deconst -, combina el *cante jondo* amb els ritmes afro-cubans i les influències del jazz.

A l'obra *Tòtem*, (composta l'any 1985), s'interessa i investiga, sobretot, la suggestió dels timbres exòtics,

així com l'africanisme, que es reflecteixen en els sons de la "guitarra preparada". I, així mateix, - seguint els mateixos procediments-, ho fa en la composició *Dodaïm* (obra signada el 1991), que reflecteix el seu interès pel primitivisme antropològic, recolzant-se, una vegada més, en la "guitarra preparada". Segons diu César Calmell, li serveix per a: "...revelar ancestrals valors d'eticitat profunda que sols la música es capaç d'evocar". Els títols dels dos primers moviments de *Dodaïm* són *Il rito iniziatico* i *La Scoperta magica del suono*, que es conclou amb la *toccata Il Fitticcio* (la tercera part). El conjunt és revelador de la seva voluntat de retorn als orígens primigenis, al psicoanàlisi col·lectiu, a l'estat virginal i incontaminat. A *Cosmogonia* (per a dues guitarres, feta l'any 1996)- en una fonda recerca semblant a l'anterior, però en un altre sentit- troba una nova poètica de l'instrument; hi explora els recursos i cerca nous timbres de suggestió sideral a la guitarra. Els subtítols, significativament,

són: *Pulsar de supernovae*, *Galaxies (Via Lactea)* o *Cometa Halley*, *Ad infinitum* o, per acabar, *Harmonia de les esferes*.

A l'obra *Arabesc*, (que és de l'any 1987 i composta per a piano *solo*) i -després de l'aportació de les complexitats barroques d'*Iberia* d'Albéniz- sotmet a prova la potencialitat virtuosa del piano contemporani; i ho fa treient-li un marcat accent espanyol amb girs sinuosos de forma abstracta, combinant-los amb el lirisme *jondo* i li dóna una gran expansió al ritme tant a la *toccata* central com a l'*ostinato* final; en treu la fesomia d'un *melting pot* amb aportacions pròpies de la cultura aràbiga i oriental i, en suma, en l'intent aconseguir la gran pigmentació cercada i la persistència intervàlica. Altres composicions seves són: *Saeta*, per a quatre guitarres (1974); *Quejío*, per a flauta i guitarra (1978); *Apunte jondo*, per a clave (1996); *Duende*, feta per a flauta i piano (2000); *Shepharad*, per a saxòfon i guitarra en una primera versió (1988) i per a flauta i guitarra en la segona versió.

En totes elles, des de la música, explora les arrels antropològiques, la forma ibèrica d'ésser; i, en *Stella splendens* -composta per a piano preparat, es basa en una dansa del

Llibre Vermell de Montserrat i en els poemes de Salvat-Papasseit i, així mateix, en els ja citats poemes de Màrius Torres-, arranats per a cor i orquestra, explora els signes d'identitat catalana.

A l'obra *El Aleph*, obra d'avanguardia sobre un tema de Jorge Luis Borges, que s'estrenà el 2003, ho fa amb un llenguatge molt personal amb predomini màgic; està composta per a un narrador, clarinet, viola, violoncel i piano.

Guanyador de diversos guardons, entre d'ells destacarem el premi «Ciutat de Barcelona», amb el que es reconeixia els valors de *Voyage au fond du miroir*. Aquesta composició, -de l'any 1989 i per a dotze cordes solistes- es tracta d'una obra plena de subtils i de múltiples variacions sonores (amb nombroses suggestions literàries i evocacions cinematogràfiques com *Voyage au bout de la nuit* de F. Céline o *Through the Looking-Glass* de Lewis Carroll o l'escena final de *La dama de Xangai* d'Orson Wells) en la que -a més de la posta en escena per part dels intèrprets, hi juguen un paper d'importància les formes gestuals i la meditada col·locació de les fonts sonores- es comença amb un reduït nucli de músics, el nombre dels

quals augmenta en a mesura que es desenvolupa la interpretació de la composició; i, com succeeix en els miralls, la simetria hi té un destacat paper; dins l'obra es dóna una distribució instrumental binària, per parelles confrontades, i una diferent sonoritat -*arco-pizzicatti*- a dreta i esquerra del contrabaix; que està situat de tal manera que forma un eix amb el director situat en el centre de l'escena; mentrestant es produeixen passejos reflexes d'alguns músics; i, d'altra part, la situació dels quatre primers violins, que, al principi, s'amaguen darrera l'escenari, i la dels tres segons violins, situats darrera del públic. Guinovart es permet jugar amb la noció del so real, produït pels músics visibles, i amb la del so irreal, que produeixen els músics invisibles de darrera l'escenari. Es crea, d'aquesta manera, la doble suggestió d'un espai efectiu,

existent i la d'un espai sols intuït, però inexistent, com en el reflex d'un mirall, però aquí es tracta de l'espai acústic. D'altra banda, la presència dels altres tres violins segons, que interprenen de forma diferenciada (sons harmònics, *pizzicato*) de darrera del públic, aporten encara una il·lusòria tercera dimensió semblant a un contrapunt tridimensional que permet antifonies, preguntes i respostes, ecos y cànons estereo-

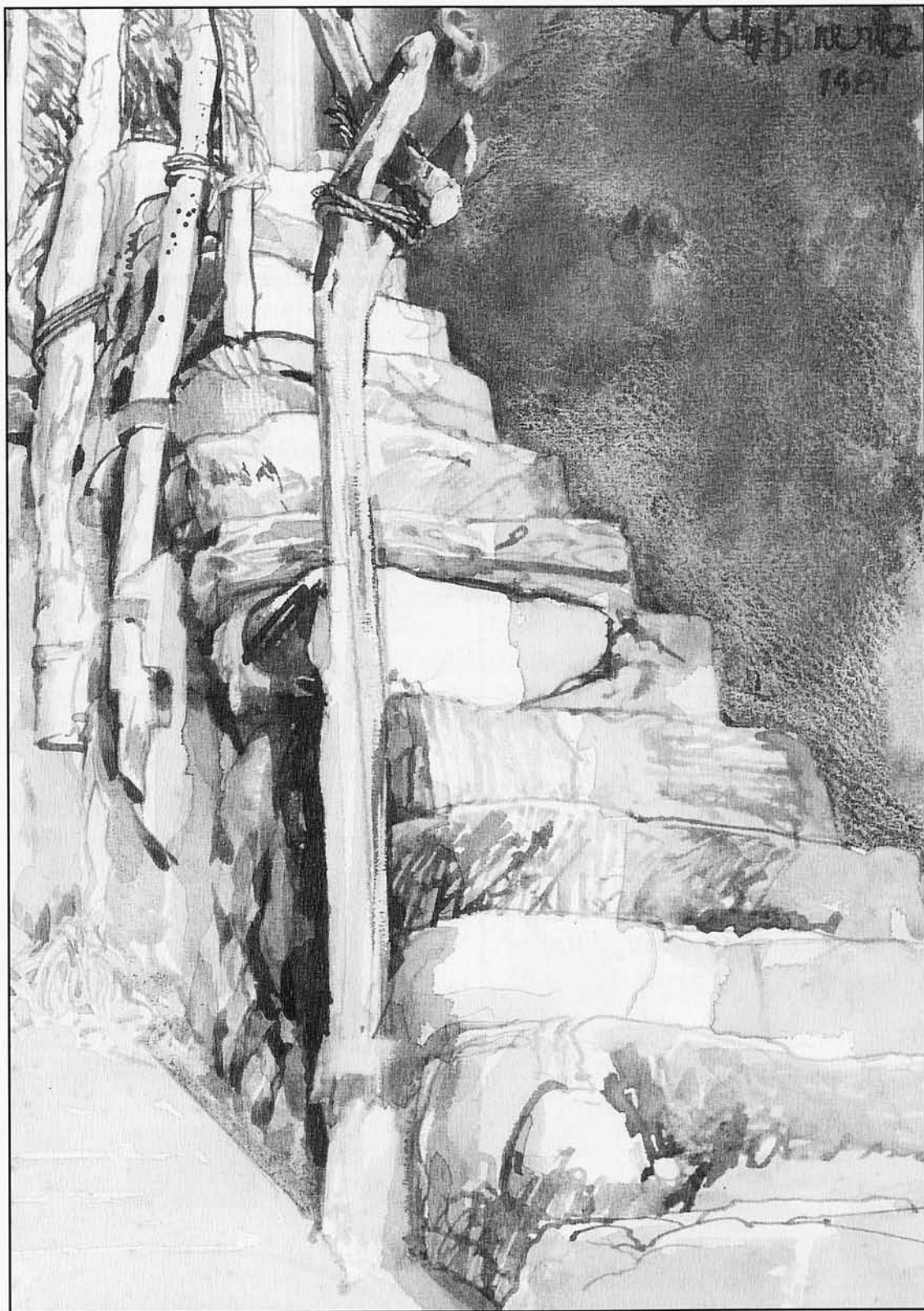
CARLES GUINOVART I RUBIELLA,

a l'actualitat, exerceix de catedràtic en el Conservatori Superior de Barcelona i és professor d'Anàlisi Musical a l'Escola Superior de Música "Reina Sofia" de Madrid. Va ampliar estudis amb O. Messiaen a París. La seva obra, transparent en les intencions i que es mou dins posicions avançades dins un ampli eclecticisme, es caracteritza per la recerca tímbrica i la filigrana sonora. Els manuscrits de les seves composicions musicals es conserven a la Fundació Juan March, a l'Associació Catalana de Compositors, al Conservatori Superior Municipal de Barcelona, en la Biblioteca de l'Escola superior de Música «Reina Sofia» i en la Bibliothèque Internationale de Musique Contemporaine de París.

fònics.

El caràcter gestual dels músics que estan a la vista així com la posició central del contrabaix, que actua de solista (i no té cap doble) és d'una gran significació dins el context: presenta en *scordatura* l'afinació més timbrada de les cordes -totes elles en un to més elevat- i l'eix de simetria queda establert des del començament. Mentre els instruments principals, situats a l'esquerra, toquen amb l'arc, els de la dreta, -oposats als anteriors-toquen, com a sonoritat també oposada, en *pizzicati*. A mesura que l'obra evoluciona, els instrumentistes, que abans estaven dispersos, s'agrupen cap a l'escena, de manera que la massa sonora, un cop s'hi ha integrat el conjunt de corda -només dos violins primers es queden, fins al final, darrera d'escena- creix progressivament fins arribar al punt de culminació cristal·lina. *Voyage au fond du miroir* és, per a Guinovart, l'itinerari fantasiós al fons irreal d'un espai inexistent, el convit subtil a l'escolta musical i una profunda reflexió sonora sobre l'espai acústic.

Agustí Aguiló

Nils Burwitz

la Germandat
de DONANTS de SANG de MALLORCA

Per a informació:
C/ Àngel Guimerà, 9-4ª, Palma
Telèfon 971 76 42 76
Fax 971 76 42 77

**CRISTALERIA
PEREZ SABATER**

Telèfons:

Paco 600 44 44 27

José 607 98 45 97

Toni 607 98 46 97

**Carrer de Son Magraner, núm. 4
Son Espanyol, (07120 Palma)**

Fax 971 43 90 01

**CRISTALERIA
PEREZ SABATER**

☎ 971 43 84 33

**Taller
aluminio**

NOTES

S'Esclop, Quadern cultural no tornarà cap original que no hagi sol·licitat i es reserva els criteris de selecció i tipogràfics. El escrits lliurats al consell de redacció -que no excediran l'extensió de tres fulls a doble espai- hauran d'anar signats amb el nom i llinatges i acompanyats del D.I., l'adreça completa del remitent i d'un telèfon de contacte. Si és l'escrit d'un col·lectiu, el signarà, com a mínim, un dels seus components, que se'n responsabilitzarà. Si ens voleu comunicar idees o suggeriments, enviau-nos-los a l'apt. núm. 332, de Palmanova 07181, (Calvià), Mallorca, Balears.

SUBSCRIPCIÓ

S'Esclop, Quadern cultural es pot adquirir per subscripció anual (6 números pel cost de 13,50 euros) i és a la venda a quioscs i llibreries

16 de juny de 2004
a les 20,30 a
Illa de Llibres

**Joan
Pomar
Mir**

Lluís Maicas Joan Fullana

**Smerald Spahiu
Agustí P. Aguiló**

Presentació dels llibres *Llacorar els sentits* i *Tacats de sang* de Joan Pomar Mir, per Joan Fullana i Lluís Maicas, el 16 de juny de 2004 a *Illa de Llibres* (La Misericòrdia) a las 20,30. Tancarà l'acte l'actuació dels músics Agustí P. Aguiló i Smerald Spahiu

Organitzat per
S'Esclop
Associació cultural

Anunciau-vos a

S'Esclop
Quadern cultural

Espais disponibles per a publicitat
Telèfon 639- 954223

LA IDEA QUE JA NO ÉS DEA

no me les vull haver pas amb
cap ruc esgrimidor de ploma

jo encara crearé el temps
dellà el meu cap

i hi veuré la padrina i ensumaré
la selva verge de sentit

i tant cert és això
com que amb el cul llogat
em cauran les ales del cor
en omplir-me la cara de dits
dels peus pessigollejats
per la ploma de sant Pancreaç

DEIXEBLE DE L'ARTUROT NIHIL OBSTAT

he sigut sempre una epifania de la negació
àcrata amb els seus pectorals massa feixucs
a causa de la seva llengua
coronada amb el plomall vermellíssim
que circula majestuosament
entre tramvies tirats per mules
menades per mossos del Born
o mossos de mules amb vibracions metàl·liques
al tramvia de cadascun d'aquests
com metralladores irritants
dins llurs navilis de vellut
als entresols en què pot ser aixoplugada
la Custòdia amb el ritme lent dels timbals
dels gegants que ballen com de puntetes

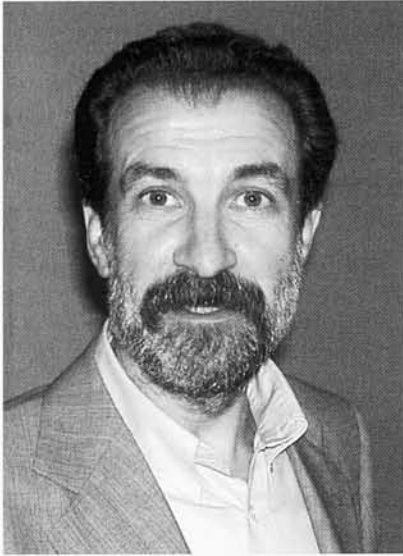
Carles Hac Mor

CARLES HAC MOR - nascut a Lleida l'any 1940 - d'ençà de la publicació del seu primer llibre, l'any 1977, ha elaborat una extensa obra narrativa, poètica i d'assaig. El vers lliure, l'experimentació sonora, la ironia i el textualisme, tots ells components de sa obra, la fan de les més originals i radicals en el context poètic contemporani. *S'ha rebenat l'hospici* (1992) i *El desvari de la raó* (1995) són, probablement, els poemaris més emblemàtics de l'autor. Alguns dels eixos ideològics de la seva poètica són la psicoanàlisi, l'estructuralisme, el deconstruccionisme, el marxisme i l'anarquisme. Entre 1973 i 1975, juntament amb Francesc Torres, Carles Santos, Antoni Muntadas i Pere Portabella i d'altres, va fer part del 'Grup de Treball', col·lectiu d'avantguarda conceptual.

Miguel Sarasate, *Cavall*, escultura en ferro-a. inox.

Mai en dejú de Gabriel Florit *

Víctor Gayà

Mai en dejú constitueix un aplec heterogeni de narracions, i aquesta constel·lació temàtica i formal se saluda com una novetat en la producció en prosa de Gabriel Florit.

Tanmateix, Damià Pons fa molts d'anys ja advertia en Gabriel Florit una identitat d'escriptor tan temàticament com a nivell de l'estil i el registre de la llengua, i Antoni Vidal Ferrando, venia a dir que en Biel seguia escrivint sempre la mateixa obra polièdrica.

No és tothom que aconseguisqui un estil tan propi, tan personal, tan identificador que, fins i tot quan es presenta amb uns relats que es desmarquen totalment de l'anterior producció en prosa, com diu la contracoberta, pugui ser ràpidament reconegut.

Qui cerqui el Biel Florit de sempre, el trobarà en aquest *Mai en dejú*, però qui cerqui sempre el mateix Biel Florit no el trobarà en aquesta ni en cap de les seves obres. En efecte, el seu estil, el seu llenguatge, el seu posicionament davant la vida i la societat, converteix en unitària tota la seva producció en tots els gèneres i, en aquest sentit, *Mai en dejú*, encara que sigui un aplec heterogeni, no n'és una excepció. Però, per altra banda, la seva espontaneïtat, la seva naturalitat, i la seva vitalitat expressiva aconseguix que cada obra, major o menor, tant se val, sigui sempre nova, sempre original, sempre sorprenent.

No puc estar-me de tornar a fer esment al comentari de Vidal Ferrando quan diu del llenguatge de Gabriel

Florit que és tan distint de l'art i assaig. En *Mai en dejú*, també és així. Tota la seva obra és un exemple potent de com la riquesa de la llengua no té res a veure amb la pedanteria, de com els matisos i els detalls ben portats no tenen res a veure amb les formes recercades, de com es pot ésser un pou de ciència sense fer servir artificioses intel·lectualitats. A més a més, l'obra de Gabriel Florit és un exemple definitiu de com la riquesa de la llengua no respon només a una determinada acumulació lèxica, sinó a la gràcia natural en què aquest lèxic és utilitzat.

Aquesta naturalitat, la de qui escriu com parla i parla com pensa i pensa com respira, tanmateix necessita un aprenentatge. Vull discrepar de qui afirma -si és ell mateix, també- que en Biel és un autor autodidacte Florit degué ser un alumne constant, atent i, finalment, avantatjat, en l'aula oberta de la saviesa popular, de l'empirisme pagès i de la retòrica del carrer. Que fos un alumne destacat capaç de posar ordre en la manca de metodologia pedagògica, que fos un al·lot més llest que una llebre que no es deixa enlluernar, que hagi tengut la fortor gairebé testosterònica de llegir, reflexionar, recrear i gosar crear, no el fa creditor al títol d'autodidacte. Som dels que creuen que l'escola i la universitat són arreu, i no només entre els murs de les institucions. Hi ha més universitat en una persona desperta, inquieta, qüestionadora i crítica, que en una altra que segueix rutinàriament un programa acadèmic. Un vell professor meu sempre deia que no és el mateix passar per la universitat, que la universitat passi per un. El llenguatge, l'anàlisi social i el coneixement de l'home que demostra Gabriel Florit posa en evidència que la universitat ha passat per ell, i si mai no li ha estat atorgat el diploma qualificador corresponent, potser sigui perquè *cum laude* és, en realitat, el nom d'un ca (v. *En Cum*. p.53)

Vull dir amb tot això, que no és fàcil de trobar cap autodidacte capaç d'imaginar-se o reconstruir històries com les que sol contar Gabriel Florit en els seus relats, en els seus articles periodístics i fins i tot en els seus poemes, i fer-ho, a més a més, amb un llenguatge que, contràriament al que fan servir alguns escriptors, ha passat per moltes boques abans de passar pels diccionaris.

És clar que el caràcter miscel·lànic de *Mai en dejú*, el fa distint als anteriors llibres de relats. Tot i així, a més de l'estil, el to i el lèxic que he esmentat, en aquest llibre també hi ha altres elements que formen

part del personal món de l'autor. Així, per exemple, la guerra i la postguerra no hi podien mancar, directament o referencialment. L'anècdota elevada a categoria també n'és un recurs present. Hi apareix -sempre l'ocasió és bona- la seva companya Neus que rima amb Sineu, que també hi surt. Hi tenen el seu lloc dos cans, un de bon caràcter, malgrat l'aparença de poques berbes, i un altre amb les idees ben clares en aquelles qüestions en què molts humans s'embullen. I, entre relats històrics, costumistes o intemporals, sempre acabarà sortint el fet o el personatge de l'avui rabiós, que si no surt rebenta. En aquest cas -déu ens agafi beranats- trobam, entre d'altres, el senyor Asensio o un regidor alacantí, castellanoparlant per cert, (que) a força de traques i coets provava de carregar-se els vitralls de la Seu.

En definitiva, *Mai en dejú*, té molt de nou i molt del que tots cercam en llegir en Biel, entre altres coses les seves expressions, la seva agilitat narrativa sense esquematismes, l'humor i l'estímul a la reflexió, i aquesta complicitat en la forma de contar que tan sovint posa un vós, un vostè o un tu per davant, que ens apropa a la història des de dins i amb la qual sabem ben cert que el narrador mai deixa de tenir-nos presents com a lectors.

Finalment, i això tampoc és nou encara que sempre ho sembli, hi ha el rerefons de la memòria, l'antiga i la presentada cap al futur, la de les històries, la que s'enreda a les barres i la que s'amaga en els albellons. El llibre acaba amb un acudit memorable: Un vell diu a un altre: "Te'n recordes quan encalçàvem les al·lotes?" I l'altre li contesta: "Sí que me'n record. El

que no record de cap manera és per què."

Diuen que riure estimula les neurones tant o més que reflexionar. No sé si ara ens demanàssim entre tots els de les nostres generacions coses com:

- Te'n recordes quan corriem davant els grisos?
- Te'n recordes quan fèiem l'amor i no la guerra i quan volíem dur la imaginació al poder?
- Te'n recordes quan penjàvem fotos del Che i de Ho Chi Minh?
- Te'n recordes quan llegíem Sartre, Marcuse, Adorno...?
- Te'n recordes quan ens reuníem en la clandestinitat?
- Te'n recordes quan la llengua era una arma revolucionària?

Totes aquestes preguntes i moltes més, les podríem contestar de la mateixa manera que el vell del darrer relat d'aquest llibre:

-Sí que me'n record, el que no puc recordar és per què ho fèiem.

És bo que facem memòria, però mai en dejú, no sigui que ens manqui la proteïna de l'esperança.

[Text inèdit]

Víctor Gayà

* Presentació a la Fira del Llibre (03 - 05 - 2004)
de *Mai en dejú* de **Gabriel Florit**

Carles Morell

Joaquim M. Bover poeta de la Renaixença *

El poeta Bartomeu Rosselló-Pòrcel si bé va saber copsar la grandesa del polígraf Joaquim Maria Bover de Rosselló; el qual era bibliòfil, numismàtic, antiquari i col·leccionista, recopilador i transcriptor de manuscrits i l'autor d'una extensa miscel·lània de 18 volums, titulada *Miscelanea erudita mayoricense*; així mateix, va advertir de la petitesa i misèria de l'autor de l'obra *Biblioteca de escritores baleares*, (que és una erudita relació biobibliogràfica d'autors illencs; l'obra fou publicada pòstumament l'any 1868) i, així, el poeta n'escrigué: "*L'erudit -simplement erudit- que era Bover, era un home de lluites microscòpiques. Els seus crits i bregues per a arribar a ésser Cronista de la Ciutat són famoses*". Rosselló-Pòrcel, en aquesta frase, es refereix a la pretensió de Joaquim M. Bover d'aconseguir el lloc de Cronista General del Regne de Mallorca, (en contra el seu contrincant Antoni Furió, que també hi aspirava) i a la concessió del títol que se li va fer, l'any 1833, per l'Ajuntament de Palma, però que, molt poc després, fou revocada i de la que no en pogué gaudir fins a la mort de Furió.

Però, malgrat el que s'acaba d'expressar, i "*a desgrat de tot*", Bartomeu Rosselló-Pòrcel qualificà a l'erudit J. M. Bover entre els nostres renaixentistes, perquè considerava que l'amor que mostrava a la llengua del nostre país era palès, encara que no hagués publicat "*ni una sola ratlla en català*"... Però, -contràriament al que pensava Rosselló-Pòrcel, i a pesar de la seva asseveració-, podem afirmar que n'escriví més d'una; a tall d'exemple del que deim, en el volum IV de les «Miscel·lànies Pascual» dipositat a l'Arxiu Històric del Regne de Mallorca, copiat del volum VII de les «Miscel·lànies Bover», s'hi troben cinc poesies en català dialectal i, en una d'elles, que reproduïm a continuació en la grafia en què es va escriure, imita les formes arcaïques d'expressió del català antic. El lletrat J.M. Bover hi inclogué una nota que diu: "[és] *para insertar en el Álbum Poético que los vates escribieron en 1860 en honor de Ausias March*".

La poesia de J. M. Bover, s'expressa així:

<i>Huy que ton carner</i>	/	<i>una flor demana</i>
<i>De las tristas flors</i>	/	<i>de mon trist jardí;</i>
<i>Huy que mil bordons</i>	/	<i>de gent valenciana,</i>
<i>de gent de Maylorcha</i>	/	<i>de gent cathalana,</i>
<i>Ab dolças cançons</i>	/	<i>te llóan sens fi.</i>
<i>Huy, príncep del xant</i>	/	<i>Ausias insigne,</i>
<i>Cercant vaig per tot</i>	/	<i>ab incerta mà,</i>
<i>Una bella flor</i>	/	<i>una flor que digna</i>
<i>De ton clar engiñy</i>	/	<i>sia eloqüent signe</i>
<i>D'homil trobador</i>	/	<i>qu'et sap admirar"</i>

R.

* Vet aquí algunes referències biogràfiques no exhaustives del docte Joaquim Maria Bover de Rosselló: havia nascut, l'any 1810, a Sevilla i va morir a Palma l'any 1865. Es cèlebre pel seu antagonisme i polèmica amb l'historiador Antoni Furió. J. M. Bover és un continuador de la tradició historiogràfica mallorquina; va reexaminar i publicà les històries de Mallorca de Joan Dameto i Vicenç Mut; interessat per la numismàtica, va escriure *Historia de la casa real de Mallorca y noticia de las monedas propias de esta isla* (1855). L'any 1862, edità els llibres *Imprentas de las islas Baleares* i *Diccionario bibliográfico de las publicaciones periódicas de las Baleares*. Va ser el fundador de l'«Acadèmia Mallorquina de Literatura, Antiguitats i Belles Arts» (1837). I, entre d'altres obres, és l'autor de *Memoria biográfica de los mallorquines que se han distinguido en la antigua y moderna literatura* (1842) i *Varones ilustres de Mallorca* (1847). Preocupat i consagrat a qüestions genealògiques, -la seva divisa heràldica era *Ex scientia nobilitas*- va publicar estudis endreçats a famílies de la noblesa mallorquina: *Dezcallar, Ayamans* i el *Nobiliario mallorquín dedicado a Nuestra Señora* (1850) i, persuadit que els diplomes culturals eren signe d'alta distinció, en posseïa prop d'un centenar... Entre la seva producció inèdita, hi ha el *Diccionario manual mallorquín-castellano* i algunes poesies en català dialectal i literari; com a poeta, signava amb el nom de Leandro Clyrcés entre los Arcades.

PREMIS DE MAIG 2003

Hapening teatral per Brut Grup

Moment de l'actuació del grup musical Sal de Cocó

La delegació de l'Obra Cultural Balear **Ld'Inca** va crear, l'any 1998, els «Premis de Maig» "Berenguer d'Anoia" i "Miquel Duran i Saurina" amb la finalitat de reconèixer i estimular els mèrits d'entitats, institucions o persones que, dins el seu àmbit, treballassin per afavorir l'ús de la nostra llengua, i per promoure la cultura, per mitjà d'activitats populars, lúdiques o artístiques. Enguany s'ha distingit **Pere Rayó** amb el premi "Berenguer d'Anoia", i el "Miquel Duran i Saurina" -creat per guardonar a persones o entitats que hagin contribuït a la normalització lingüística dins el món de la comunicació- s'ha concedit a **S'Esclop**. L'any 2000, s'instituí el premi "Miquel Colom", que enguany s'ha lliurat al grup d'animació infantil **Cucorba**. I en aquesta nova edició, s'ha creat el premi "Pau Casasnoves", destinat a guardonar a les institucions i persones que han contribuït a reivindicar les senyes d'identitat, que s'ha concedit al **Moviment d'Escoles Mallorquines**.

A l'intermig de l'acte, que presentaren **Alina Pons** i **Benet Oliver**, hi hagué l'actuació del **Brut Grup** que representà un interessant *Hapening* teatral. I, acabat l'acte, actuà el grup musical **Sal de Cocó**.

Claustre de sant Domingo d'Inca, durant el lliurament dels «Premis de Maig» d'enguany

POESIA FRANCESA D'AVUI

MAX ALHAU (París, 1936) poeta, fa de crític en les revistes «Autre Sud», «Europe» i la «Nouvelle Revue Française»; ha publicat més de vint llibres, dels quals en destaquem *Sous le sceau du silence* (Ed. Rougerie) i *A la nuit montante* (Ed. Voix d'encre).

El crític Jean-Claude Xuereb ha dit d'ell: "... Així Max Alhau pertany, sense cap dubte, a aquesta família de poetes que troben en el moviment i la respiració de la marxa una miraculosa correspondència amb la paraula i el ritme del poema. Però, sobretot, sempre cavil·lós de sentit, i apartat dels fanatismes, continua, llibre rere llibre, traçant el mateix solc que no atura d'eixamplar i aprofundir".

Maties Tugores i Garau

La nuit qui t'habille,
sais-tu de quelle lumière
elle est faite?
Toi, à l'intérieur,
tu appréhendes le jour
avec sa clarté
qui aggrave la mort
jamais acclimatée
dans ce temps en déroute.

Approche-toi plus près du feu,
les flammes ne brûlent pas les feuilles,
plutôt la neige ou bien l'eau.
Efforce-toi d'oublier la cendre à venir.
Ainsi tu reviendras vers toi,
vers ces terres enfouies, jamais délaissées,
vers un désert qu'ourlent les oasis
où tu pourras annuler tes voyages:
les départs, les retours se fondront
dans une même absence.

La flamme,
tu la porteras en toi
de l'aube à la nuit
sans faire écart,
contre vents et marées.

Plus tard,
le corps soustrait à cette terre,
elle allumera l'incendie
qui offrira à l'arbre tes cendres.
Ce sera comme si
tu avais rejoint
le point initial
après lequel
claque le vent.

Inédits

La nit que et vesteix,
saps de quina llum
està feta?
Tu, a l'interior,
tems el dia
amb la seva claredat
que agreuja la mort
mai aclimatada
dins aquest temps desfet.

Apropa't més prop del foc,
les flames no cremen les fulles,
més bé la neu o l'aigua.
Esforçat per oblidar la cendra per venir.
Així tornaràs cap a tu,
cap a aquestes terres amagades, mai deixades,
cap a un desert que protegeixen els oasis
on podràs anular els teus viatges:
les partides, els retorns es desfaran
en una mateixa absència.

La flama,
la portaràs en tu
des de l'alba a la nit
sense desviar-te,
contra vents i mareas.

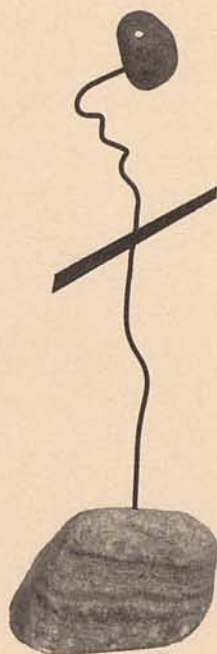
Més tard,
el cos sostret en aquesta terra,
encendrà l'incendi
que oferirà a l'arbre les teves cendres.
Serà com si
haguéssis ajuntat
el punt inicial
després del qual
peta el vent.

Max Alhau

Inédits

Agustí Torres, fotografia

FERROS I MOTS

Miquel Mestre / Maria Genovard

NO podrà més la destralt que la carícia,
ni tindrà més força el puny que la besada.
És més dura la pedra que no l'aigua,
però és l'aigua qui, amb constància, la forada.

No és més gran la veritat per molt que un cridi,
ni és més fonda la raó si és imposada.
Són més fermes les roques que no l'aigua,
però és l'oneig del mar qui les fa platja.

És més ample el poder de la paraula
Que no pas el d'aquell que branda espases.
És més dura la pedra que no l'aigua: sí.
Però és l'aigua, persistent, qui la forada.

*Dura tamen molli
Saxa cavantur aqua.*

*THE axe will not be mightier than caress,
nor will the fist be more powerful than the kiss,
Stone may be harder than water,
But it is persevering water, which drills it.*

*Louder shouting doesn't make the truth greater,
nor it is deeper the reason if it is imposed.
Rocks may be firmer than water
but it is the swell of the sea that turns them into sand.*

*The might of the word is wider
Than the one who brandishes swords.
Stone may be harder than water: indeed.
But it is persistent water which drills it.*

*Dura tamen molli
Saxa cavantur aqua.*

Miquel Mestre

[Trad. a l'anglès de **Tòfol Ferrer**]

Ferros i Mots, poemes de **Miquel Mestre** & escultures de **Maria Genovard**. Versió anglesa de **Tòfol Ferrer** i fotografies d'**Agustí Torres**. Artà, 2004. Edició bilingüe de 300 exemplars numerats i signats pels autors.

Joan

Cards, a les acaballes de l'estiu

AIRE ACONDICIONADO - EQUIPAMIENTO HOTELERO

HUMICLIMA

SERVICIO Y GARANTIA

www.humiclima.com

ISO 9002

HUMICLIMA - Cami Vell de Bunyola, 39 - Pol. Ind. San Castelló - Palma de Mallorca - Tel. Oficinas 971 431 216 - S.A.C. 971 431 090 - Fax 971 200 228 - 971 754 751 - E-mail: humiclima@humiclima.com

KLIMA HOTELS - Avda. 16 de Julio, 53 - Pol. Ind. San Castelló - Palma de Mallorca - Tel. Oficinas y S.A.C. 971 900 390 - Fax 971 900 395 - E-mail: klimahotels@ono.com